

Yr Wybodaeth Ddiweddaraf am Adael yr Undeb Ewropeaidd Briff Ymchwil

3 Rhagfyr 2019

Y Cynulliad ^a

BREXIT

Cynulliad Cenedlaethol Cymru yw'r corff sy'n cael ei ethol yn ddemocrataidd i gynrychioli buddiannau Cymru a'i phobl, i ddeddfu ar gyfer Cymru, i gytuno ar drethi yng Nghymru, ac i ddwyn Llywodraeth Cymru i gyfrif.

Gallwch weld copi electronig o'r ddogfen hon ar wefan y Cynulliad Cenedlaethol:
www.cynulliad.cymru

Gellir cael rhagor o gopïau o'r ddogfen hon mewn ffurfiau hygyrch, yn cynnwys Braille, print bras, fersiwn sain a chopïau caled gan:

Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA

Ffôn: **0300 200 6565**

E-bost: **Nigel.Barwsie@Cynulliad.Cymru**

Twitter: **[@SeneddYmchwil](https://twitter.com/SeneddYmchwil)**

Blog: **SeneddYmchwil.blog**

LinkedIn: **[Ymchwil y Senedd, Cynulliad Cenedlaethol Cymru](#)**

© **Hawlfraint Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru 2019**

Mae'r papur hwn yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am y datblygiadau diweddaraf yn ymwneud â Brexit sy'n berthnasol i Cymru. Mae'n cynnwys adrannau ar waith y Cynulliad a Llywodraeth Cymru; yr UE; y DU; a'r Alban ac Iwerddon. Mae'n ymdrin â'r cyfnod rhwng 27 Tachwedd ac 16 Ionawr 2019, er y cyfeirir at ddigwyddiadau diweddarach lle mae gwybodaeth ar gael ar adeg y drafftio terfynol.

Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Ymchwil y Senedd

Yr Wybodaeth Ddiweddaraf am Adael yr Undeb Ewropeaidd

Briff Ymchwil

3 Rhagfyr 2019

Y Cynulliad

BREXIT

Cynnwys

Cyflwyniad	1
Datblygiadau yng Nghymru	2
Cynulliad Cenedlaethol Cymru	2
Llywodraeth Cymru	3
Newyddion.....	3
Datblygiadau o'r UE	4
Y Cyngor Ewropeaidd	4
Y Comisiwn Ewropeaidd	4
Senedd Ewrop	4
Datblygiadau'r Deyrnas Unedig	6
Newyddion.....	6
Yr Alban.....	7
Senedd yr Alban	7
Llywodraeth yr Alban	7
Gogledd Iwerddon.....	8
Cysylltiadau rhwng y Deyrnas Unedig ac Iwerddon.....	9

Adroddiadau a gyhoeddwyd..... 10

UK in a Changing Europe.....	10
The Conversation.....	10
LSE Brexit.....	10
Arall	10

Cyflwyniad

Mae'r papur hwn yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am y datblygiadau sy'n berthnasol i Gymru o ran gadael yr Undeb Ewropeaidd. Mae'n ymdrin â datblygiadau yng Nghymru, yr UE, San Steffan, yr Alban a Gogledd Iwerddon. Mae'n ymdrin â'r cyfnod rhwng 12 a 26 Tachwedd 2019, er y cyfeirir at ddigwyddiadau diweddarach lle y mae gwybodaeth ar gael ar adeg llunio'r drafft terfynol.

Datblygiadau yng Nghymru

Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Pwyllgor Materion Allanol a Deddfwriaeth Ychwanegol

Y Pwyllgor Materion Allanol a Deddfwriaeth Ychwanegol (MADY) yw prif bwyllgor y Cynulliad ar gyfer cydgysylltu gweithgareddau'r Pwyllgorau sy'n gysylltiedig â Brexit.

Ar hyn o bryd mae Pwyllgor MADY yn gwneud gwaith ar **Cytundebau Rhyngwladol, Craffu ar Fframweithiau Polisi Cyffredin, Craffu ar Strategaeth Ryngwladol Llywodraeth Cymru a Gwaith dilynol ar barodrwydd ar gyfer Brexit.**

Cyhoeddodd y Pwyllgor MADY ei adroddiad diweddaraf, **Newidiadau i ryddid i symud ar ôl Brexit – y goblygiadau i Gymru, ar 8 Tachwedd.** Mae'r adroddiad yn gwneud 12 argymhelliad ynghylch camau y dylid eu cymryd ar y mater hwn.

Sesiwn ddiweddaraf y Pwyllgor MADY oedd:

- 18 Tachwedd: Cynhaliodd y Pwyllgor sesiwn graffu gyda Gweinidog y Gymraeg a Chysylltiadau Rhyngwladol. Mae'r **trawsgripiad ar gael yma.**

Ar 18 Tachwedd nododd y Pwyllgor lythyrau gan:

- y Prif Weinidog ynglŷn â chais i aildrefnu sesiwn graffu** - 8 Tachwedd 2019.
- Gweinidog y Gymraeg a Chysylltiadau Rhyngwladol ynglŷn â'r amserlen ar gyfer cyhoeddi'r strategaeth ryngwladol** - 12 Tachwedd 2019.

Pwyllgorau eraill

Mae'r Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol yn cyhoeddi adroddiadau ar is-ddeddfwriaeth sy'n ymwneud ag ymadawiad y Deyrnas Unedig â'r Undeb Ewropeaidd. Mae modd dod o hyd i'r rhain ar **wefan y Pwyllgor**. Ar hyn o bryd mae'r Pwyllgor yn cynnal ymchwiliad i'r **newid yng nghyfansoddiad Cymru**, gan gynnwys ystyried y goblygiadau i setliad datganoli Cymru o ganlyniad i Brexit.

Cyhoeddir blogiau'r Gwasanaeth Ymchwil ar **Pigion**. Y blog diweddaraf ar Brexit yw:

- Newid y gwarchodlu: Comisiwn newydd yr UE, a Chymru**

Llywodraeth Cymru

14 Tachwedd: **'Mae Cymru'n cefnogi dinasyddion yr UE sydd am aros yma ar ôl Brexit' yw neges Jeremy Miles.**

20 Tachwedd: Datganiad Ysgrifenedig: **Cyfarfod Grŵp Rhyngweinidogol yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig, 10 Hydref 2019.**

21 Tachwedd: Datganiad Ysgrifenedig: **33ain Cyfarfod y Cyngor Prydeinig-Gwyddelig** (15 Tachwedd, Dulyn). Cyhoeddwyd **communiqué ar y cyd** ar ôl y cyfarfod.

22 Tachwedd: Datganiad Ysgrifenedig: **Ymateb i'r ymgynghoriad ar y Strategaeth Ryngwladol ddrafft i Gymru.**

25 Tachwedd: **Lesley Griffiths yn cadarnhau'r bwriad i barhau â thaliadau Cynllun y Taliad Sylfaenol yn 2021.**

Newyddion

25 Tachwedd: **Manifesto FUW yn amlinellu blaenoriaethau allweddol Llywodraeth nesaf y DU** (Undeb Amaethwyr Cymru)

25 Tachwedd: **NFU Cymru sets out its General Election asks** (Undeb Cenedlaethol Amaethwyr Cymru)

Datblygiadau o'r UE

Y Cyngor Ewropeaidd

13 Tachwedd: **Keynote speech by President Donald Tusk at the opening ceremony of the 2019/2020 academic year at the College of Europe.**

18 Tachwedd: **2020 EU budget: Council and Parliament reach agreement.**

19 Tachwedd: **Conclusions of the 52nd meeting of the EEA Council.**

20 Tachwedd: **“Common sense, common Europe”, araith gan Arlywydd etholedig Charles Michel ym Mhrifysgol Amsterdam.**

25 Tachwedd: **EU budget for 2020: Council endorses deal with Parliament.**

Y Comisiwn Ewropeaidd

Mae'r Comisiwn wedi cyhoeddi **'Nodiadau parodrwydd ar gyfer Brexit'** ynghylch goblygiadau cyfreithiol ac ymarferol ymadawiad y Deyrnas Unedig â'r Undeb Ewropeaidd – **yn amodol ar unrhyw drefniadau pontio a allai gael eu cynnwys mewn cytundeb ymadael posibl.**

14 Tachwedd: **European Commission launches infringement proceedings against the UK following its failure to name a candidate for EU Commissioner.**

20 Tachwedd: **Speech by Michel Barnier at the Congress of the European People's Party, Zagreb.**

21 Tachwedd: **EU-Singapore trade agreement enters into force.**

27 Tachwedd: **Speech by President-elect von der Leyen in the European Parliament Plenary on the occasion of the presentation of her College of Commissioners and their programme.**

Senedd Ewrop

12 Tachwedd: **Brexit: Citizens' rights remain a key priority for MEPs.**

18 Tachwedd: **EU Budget 2020 deal: Investing more in climate action, youth and research.**

27 Tachwedd: **Parliament elects the von der Leyen Commission.**

27 Tachwedd: **EU budget 2020 approved: investing more in climate, jobs and the young.**

Datblygiadau'r Deyrnas Unedig

Mae Senedd y DU wedi cael ei diddymu tan ar ôl yr Etholiad Cyffredinol a gynhelir ar 12 Rhagfyr 2019. Mae hysbysiad gan y Cyfrin Gyngor yn nodi y bydd **y Senedd newydd yn eistedd am y tro cyntaf** ar 17 Rhagfyr. Mae llywodraeth y DU wedi dweud, 'os mai'r un Prif Weinidog fydd yn dychwelyd', traddodir **Araith y Frenhines** ar 19 Rhagfyr.

Newyddion

13 Tachwedd: **Tesla Gigafactory Europe to be built in Germany, not UK, as Elon Musk blames Brexit uncertainty** (Auto Express)

13 Tachwedd: **Industry publishes business manifesto for post Brexit economy** (Make UK)

15 Tachwedd: **Australia and others ask for Brexit trade compensation** (BBC)

17 Tachwedd: **CBI unveils business manifesto ahead of Annual Conference** (Confederation of British Industry (CBI))

21-24 Tachwedd: Ymateb Cydffederasiwn Diwydiant Prydain i faniffestos y pleidiau: **Llafur; y Democratiaid Rhyddfrydol; y Ceidwadwyr** (CBI)

25 Tachwedd: **Access questions dodged - Minister won't say yes or no on Brexit access question** (Fishing News)

25 Tachwedd: **The Ghost of Christmas yet to come** (Araith Syr Ivan Rogers ym Mhrifysgol Glasgow)

Yr Alban

Senedd yr Alban

12 Tachwedd: Dadl: **European Union Citizens' Rights**.

Llywodraeth yr Alban

15 Tachwedd: **First Minister leads Scottish delegation to British-Irish Council**.

Gogledd Iwerddon

Mae'r Cynulliad yn cyhoeddi [newyddlen 'Brexit Brief' a gwybodaeth am Brexit.](#)

Mae gan Wasanaethau Ymchwil a Gwybodaeth y Cynulliad [Ganolbwynt Brexit](#) gyda gwybodaeth a lincs i adnoddau yn ymwneud â Brexit a Gogledd Iwerddon.

Cysylltiadau rhwng y Deyrnas Unedig ac Iwerddon

12 Tachwedd: Cwestiwn yn y Dáil: [Brexit Issues - future EU-UK trade agreement.](#)

19 Tachwedd: Cwestiwn yn y Dáil: [EU meetings.](#)

15 Tachwedd: [Taoiseach hosts 33rd British-Irish Council Summit at Farmleigh.](#)

Adroddiadau a gyhoeddwyd

UK in a Changing Europe

Has Brexit really divided Britain?

What should happen to immigration policy after Brexit?

What to watch for in the parties' manifestos

An inflexible Brussels is damaging its own interests over Brexit

It's not all humbug: the toxification of British politics

The Conversation

Brexit poses a dilemma for Northern Ireland's nationalists

LSE Brexit

EU migration through the lens of inequality: how Britain shaped the unequal Europe it wants to leave

Economic consequences of Brexit are overwhelmingly negative

Arall

What would a 'No Deal' after the transition period look like? (Open Europe)